

Filitalia, de vereniging voor verzamelaars van postzegels van Italië en gebieden, Vaticaan en San Marino, is door ere-lid Leo van der Meer opgericht op 25 oktober 1997. K.v.K. Rijnland nr. 28077878. Het verenigingsjaar loopt van 1 januari t/m 31 december; opzeggingen vóór 1 oktober. Contributie: € 15 per jaar, over te maken op rekening IBAN NL17 RABO 0346 8193 69 t.n.v. Filitalia. Contributie buitenland: € 20 per jaar. Dit blad verschijnt vier keer per jaar. Losse nummers € 4,00

ISSN 2211-5048

www.filitalia.nl

Jaargang 28, februari 2025, nummer 1

EEN MOOI GEFRANKEERDE BRIEF UIT FEZZAN

Het aardige van deze brief uit Fezzan is dat de afzender volgens het handgeschreven bericht hoopte dat Loiret al bevrijd zou zijn en dat deze envelop via Algiers daar zou aankomen. Hij is verzonden op 31 mei 1943 toen Libië weliswaar al was veroverd door de geallieerden, maar Loiret nog lang niet. Dat departement onder Parijs moest nog wachten tot na D-Day op 6 juni 1944. Of de post ook zoveel geduld had om de brief al die tijd te bewaren is natuurlijk zeer de vraag. Maar de brief is wel een mooie illustratie van de hooggespannen verwachtingen die men had nadat de Italianen in Afrika waren verslagen.

IN DIT NUMMER

- ONVERWACHT GEVOLGEN VAN DE OORLOG VAN ITALIË TEGEN GRIEKENLAND
- LEO GING ALSMAAR DOOR – DE VOLTA SERIE
- EEN BOEKBINDER EN LEDERWAREN PERFIN
- KOTOR : DE BLOEDIGE DAGEN NA JULI 1943
- INTERI POSTALI – CARTOLINE VAGLIA
- EINDEJAARSBEURS IN HOUTEN

ENKELE ONVERWACHTE GEVOLGEN VAN DE OORLOG VAN ITALIË TEGEN GRIEKENLAND

Vincent Prange

Verblind door zijn eigen propaganda dacht Mussolini dat de verovering van Griekenland vanuit Albanië een fluitje van een centesimo zou zijn, hoewel enkele van zijn generaals, onder wie de belangrijke legeraanvoerder Badoglio, ernstige twijfels over deze onderneming hadden geuit vanwege de belabberde toestand van het materieel van het Italiaanse leger.

Omdat Duitsland zonder de Duce in te lichten Bulgarije was binnengevallen vond de boze dictator dat hij het volste recht had datzelfde nu op eigen houtje bij de Grieken te doen. Dat was om meerdere redenen een rare streek. De Grieken werden in 1940 geregeerd door de dictator Metaxas, die juist veel fascistische instituties van zijn grote voorbeeld in Italië had overgenomen. Dat is ook zichtbaar aan de postzegels, die in 1940 ter ere van de Griekse jeugdstorm EON waren uitgegeven. Wij zien daar kekke jongelui in strak zwart uniform net als de NSB-jeugdstorm toentertijd in ons land (die met dat meeuwenembleem, nu weer terug te zien bij een grote hedendaagse politieke partij/beweging!). Zo zie je maar, van je fascistische vrienden moet je het beslist niet hebben.

Een overval

Metaxas werd op 28 oktober 1940 inderdaad volledig verrast toen Italië vanuit Albanië (toen bezit van Italië) de grenzen van zijn Griekse buur overstak voor een snelle opmars naar Athene. Nu viel die snelheid lelijk tegen. Ondanks hun numerieke overtal bleven de Italianen steken in een wirwar van onherbergzame bergweggetjes gecombineerd met een superkoude winter, die diep tot in het tere gebeente van de Romeinse soldaten doordrong. De geharde Grieken bleven fanatiek tegenstand bieden en gingen zelfs met succes in de tegenaanval. Daarbij veroverden zij een groot gebied in Zuid-Albanië met o.a. de stad Korytsa zoals de Grieken deze plaats noemen of Korçë (in het Albanees) of Corcia (op zijn Italiaans). Korytsa is een belangrijke autonome provinciestad in Albanië waar vóór de oorlog bijna een kwart miljoen bewoners van Griekse komaf was. In 1917 had het onder de naam Noord-Epirus zelfs zijn eigen postzegels uitgegeven. Toen in 1940 de oorlog uitbrak, was het gebied een deel van Albanië en daarmee dus ook een provincie van Italië.

De serie die in Athene was uitgegeven ten gunste van de nationale jeugdbeweging EON werd voor het gebied Korytsa op 1.3.1941 overdrukt met de tekst "Grieks bestuur". De afgebeelde serie is (op verzoek) afgestempeld in Delbino, een kustplaats in het zuiden van Albanië, die op 26 maart 1941 blijkbaar nog in handen van de Grieken was. Gestempeld is deze serie uiterst schaars te noemen.

De situatie in de zuidelijke Balkan gedurende de winter van 1940/1941.

De eerste vlucht naar Korytsa

Om dit militaire succes te vieren overdrukten de Grieken op 10 december 1940 voor het nieuw veroverde gebied een serie van 20 bestaande frankeerzegels (plus 5 portzegels) met de tekst Ellenike dioikesis (Grieks bestuur). Twee dagen eerder waren al enveloppen voor de eerste luchtpost-verbinding (met militair vliegtuig) vanuit Athene naar Korytsa verzonden, die echter door vertraging pas bij aankomst op 2 januari 1941 in Korytsa werden afgestempeld. De Grieken gaven al op 1 maart 1941 weer een nieuwe serie uit met dezelfde overdruk als op de eerste serie. Opnieuw 20 waarden en ditmaal op de eerder genoemde Griekse nationale jeugd-serie, die in Athene zelf maar 3 dagen geldig was. Zo hielpen de filatelisten om de leger wordende Griekse schatkist wat aan te vullen. Een lang leven waren deze zegels niet gegund want een maand later waren alle rollen omgedraaid.

Zo op het oog hadden de Grieken het veroverde gebied stevig in handen, tot groot verdriet van Mussolini, die het een afgang zou vinden om zijn Duitse vrienden te hulp te roepen. Hitler kon het gestuntel echter niet langer aanzien en toen ook Bulgarije zich bij de As van het kwaad aansloot zag hij zijn kans schoon om op 6 april de Wehrmacht vanuit dat land Griekenland binnen te laten vallen. Daarna ging het heel snel en al op 27 april 1941 wapperde de hakenkruisvlag op de Acropolis.

Griekenland slaagde er in de stad Korytsa op de Italiaanse troepen te veroveren en openden een (militaire) luchtlijn vanuit Athene. De enveloppen voor de eerste vlucht werden op 8.12.1940 bij het Griekse veldpostkantoor in Athene (stempel Taxi Tomeis 461) aangeleverd. De eerste officiële vlucht vond plaats op 1.1.1941 getuige het aankomststempel 2.1.41 Korytsa op de achterzijde.

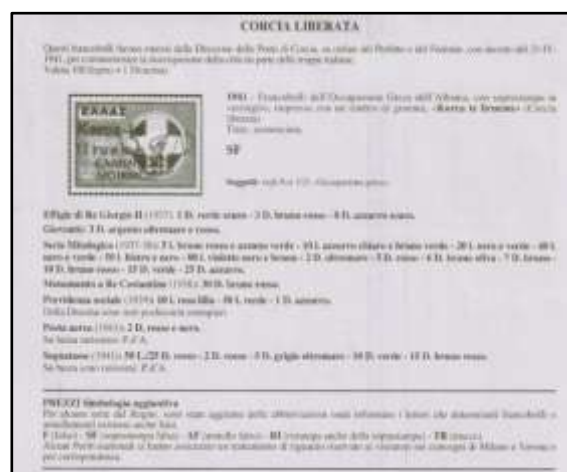
De Italiaanse herovering van Korytsa

Zes dagen eerder had Italië al Korytsa heroverd en de directeur van het plaatselijke postkantoor, de heer Mehmet Riza, was daar zo blij mee dat hij de nog aanwezige overgedrukte Griekse zegels met een handstempeltje met de Albanese tekst Korca te lirueme (Corcia bevrijd) liet overdrukken. De zegels zijn in de Catalogo Enciclopedio Italiano (CEI) uitgave 2006 opgenomen, maar ik ben ze al die jaren niet tegengekomen hoewel ik er toch fanatiek naar heb gezocht. Niet alleen op internet maar ook bij alle grote veilingen.

Ik had de moed eigenlijk al opgegeven toen ik onlangs toch nog een complete serie tegenkwam, nota bene voorzien van een kopie van een verklaring van postdirecteur Mehmet, dat het om een reguliere uitgifte gaat. Bovendien was er ook nog een volledig certificaat uit 1993 van Dr. Giovanni Chiavarello bij, die alle 14 zegels van zijn paraaf heeft voorzien.

Het certificaat van echtheid van Dr. Giovanni Chiavarello

Vermelding van deze zeldzame serie in de CEI van 2006.

De verklaring van de heer Riza met de aankondiging en afbeelding van de opdruk Korsa Liberata op de Griekse "bezetting"-zegels

Schilderij, genaamd 'Korytsa 1940' van de Griekse schilder Koutsouris Costas

Het was nog een heel gevecht om de serie te pakken krijgen, maar door een forse investering heb ik ze uiteindelijk toch kunnen bemachtigen. Vandaar dat ik u de serie kan laten zien en u hier uitgebreid over kan vertellen. Omdat ik dat gebied eigenlijk niet meer met prioriteit verzamel, moet u echter niet verbaasd zijn als deze zegels vandaag of morgen in onze veiling worden aangeboden. Helaas zal dat niet laaggeprijsd zijn, want het verwerven van deze unieke collectie heeft mij de nodige moeite en kontanten gekost.

De serie van 14 zegels met de handstempel "Korce te lirueme" (Corcia bevrijd).

Op de provincie Noord-Epirus is na de Balkan-oorlog van 1912 en 1913 tussen Griekenland en het Ottomaanse Rijk door drie landen aanspraak gemaakt. Turkije, als logische opvolger van het vroegere Ottomaanse Rijk, Griekenland en Albanië. Dat bracht een stortvloed aan postzegels teweeg, vaak haastige overdrukjes op Griekse en Turkse zegels. Hierboven de serie, die Albanië in 1917 voor Korytsa produceerde: 10 zegels (met filatelistische stempels) met valuta in centimes en francs.

Bronnen: Catalogi Hermes 1998 en Sassone 2025
 Veilingcatalogus van Corinphila, Zwitserland
 Catalogo Enciclopedico Italiano (CEI) 2006

LEO GING ALSMAAR DOOR...

Vincent Prange

Zes dagen voor zijn overlijden was ik nog bij de oprichter van onze club Leo van der Meer. Hij voelde zich prima en wij hadden beiden er geen vermoeden van dat dit onze laatste ontmoeting voor zijn overlijden op 18 juni 2024 zou zijn. Hij had nog plannen voor een fotoboek over zijn familie over het afgelopen jaar en hij was bezig met de voorbereidingen voor een artikel over een proef op klein formaat van het Volta-zegel uit 1927. Hij wees mij op enige fotokopieën die hij verzameld had over het wel en wee van de Nederlandsche Rotogravure Maatschappij (NRM) in Leiden en een artikel uit Il Collezionista 1970 van Enzo Diena.

Onlangs was ik bij Leo's zoons Willem en Michel om de postzegelkamer van Leo verder te ontruimen. Ik nam twee verhuisdozen met boeken en catalogi mee en er bleven nog vele jaargangen postzegel-tijdschriften over, die Quirijn Mulder onlangs in Noordwijk heeft opgehaald. De boeken en catalogi neem ik mee naar onze bijeenkomst op 15 februari in Castricum om gratis uit te delen aan de bezoekers.

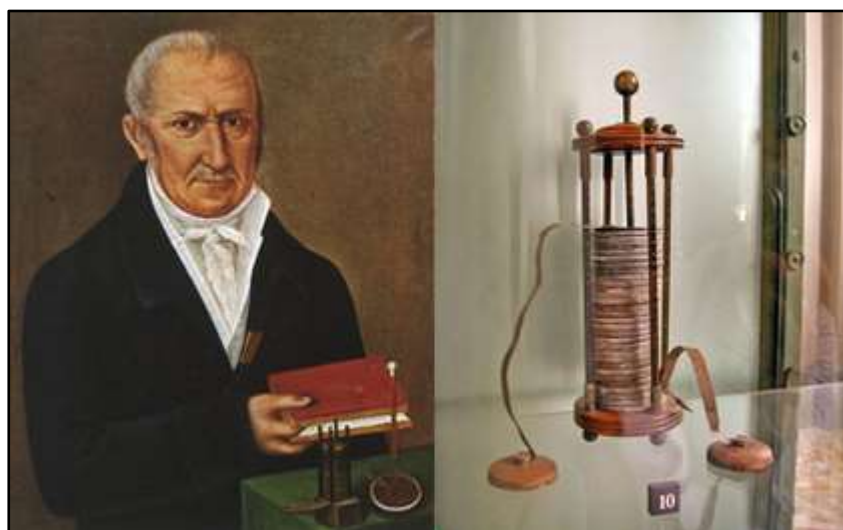
Tussen de boeken waren nog wat doosjes met zegels, die ik in onze veiling zal doen en er kwam ook een plastic map te voorschijn met documentatie over die Volta-proef. Omdat Leo helaas niet meer onder ons is, zal ik het artikel samenstellen dat hij waarschijnlijk van plan was te gaan schrijven.

Daar gaan we:

Wij kennen allemaal de Volta-serie die in 1927 door Italië werd uitgegeven ter gelegenheid van het 100-jarig overlijden van deze belangrijke Italiaanse uitvinder. Alessandro Volta (1745-1827) vond in 1800 de eerste batterij uit, de voltaïsche paal genaamd. Ter gelegenheid daarvan gaf de Italiaanse post een serie van 4 zegels uit. Naast de deze serie zijn er ook proeven van dit zegel op kleiner formaat van de 60c in blauwe kleur bekend.

Enzo Diena schreef een artikel over deze proeven naar aanleiding van de gegevens die hij kreeg van de bekende Nederlandse verzamelaar Bakhuizen van den Brink. Deze schreef hem dat de proeven vrijwel zeker in Leiden waren vervaardigd door de NRM met een in Darmstadt aangekochte Goebel-rotatiepers. Volgens dit procedé werden sinds 1929 ook de Italiaanse zegels gedrukt. Om de nieuwe cilinders uit te proberen werden in 1930 in Leiden de gemodificeerde Voltazegels (met de toevoeging SAGGIO) gedrukt. Volgens de heer Van den Brink bevonden zich in archieven van de NRM naast deze eenkleurige Volta-zegels ook de twee-kleurige proeven van een nieuw ontworpen Emanuele Filiberto-zegel.

Beide proeven zijn op de een of andere manier in Italië terecht gekomen en in enkele catalogi opgenomen. (Zie afbeeldingen). In Novellario deel 3 zijn ze allebei afgebeeld, maar wordt als vervaardiger de staatsdrukkerij in Rome vermeld, wat dus niet juist is. De 60c Volta proef wordt op €500 gewaardeerd en de blauw/grijze proef van Emanuele Filiberto op € 350. De proef, die Leo in zijn bezit had wordt in de Februari-veiling aangeboden.

Links het duurste Volta zegel. De 20c paars, bestemd voor de koloniën, maar zonder de opdruk.

Rechts de twee proeven vervaardigd in Leiden.

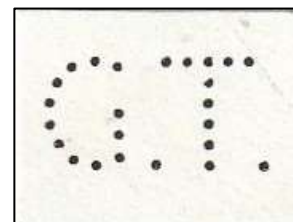
De Voltazegels werden in andere kleuren en in zwart overdrukt voor de koloniën. Uiterst rechts de veel kleinere proef uit Leiden.

Bronnen: Il Collezionista Italia Filatelica 1970
Emiel van der Hoeven over de Rotogravure Maatschappij in het Leids Jaarboekje 2013
Novellario Vol. 3, Franco Filanci, 2016

Gabrielli Tolentino - Een boekbinder en lederwaren perfin.

Jan van Riel

De perfin G.T. staat voor Gabrielli Tolentino. De perforator is gebruikt van 1927 t/m 1941.

De brief is voorzien van 2 zegels met de perfin G.T. en was geadresseerd aan Maria Galati in Catania. De zegels hadden een waarde van 10 centesimi wat voldoende frankering was voor binnenlands drukwerk. De brief is afgestempeld met Tolentino (34-67) 27-12-'32. Dit is een treinstempel van Tolentino naar Sforzacosta.

De eigenaar van het bedrijf was Nazareno Gabrielli, geboren in 1885. Hij startte zijn bedrijf in 1907 in Tolentino; een plaatsje in de Marche in de buurt van Macerata. In het begin was hij boekbinder en decorateur en hij gebruikte voor die tijd geavanceerde technologieën, zoals Fotogravure en Xerografie.

Werkplaats van de firma Gabrielli in Tolentino

Vanaf 1922 werd de productie uitgebreid met lederwaren, kleding, tassen en handschoenen. De streek rond Tolentino stond bekend om zijn leerindustrie en om de kwaliteit van zijn leer te garanderen ging hij in 1943 samenwerken met de looierij van Francesco Borbotti genaamd

Nazareno Gabrielli

Conceria del Chienti uit Tolentino. Dit bedrijf maakte sinds 1923 eerste kwaliteit leer en in 1928 kreeg het bedrijf van FIAT Ferroviaria, de spoorwegdivisie van FIAT, opdracht om het interieur van de treinwagons van de Koning van Savoye (Victor Emanuel III) van een leren bekleding te voorzien.

*Leerlooierij van CdC,
onderdeel van het Nazareno
Gabrielli concern*

Na de tweede wereldoorlog werd Nazareno Gabrielli een van de meest prestigieuze merken in de Italiaanse modewereld. In 1970 had het bedrijf 160 medewerkers in dienst. Behalve de lederwaren ging het bedrijf ook damesmode maken sjaals en kleding onder de merknaam Nazareno Gabrielli Moda. Eind 1981 startte het bedrijf een jeansfabriek met een oppervlakte van 1500 meter en 80 werknemers. Het bedrijf bereikte zijn maximale expansie in die jaren en ging ook weer agenda's en papierproducten maken. Ze zijn ook een belangrijke leverancier van leer voor de firma Cartier.

*Het logo van het modeconcern
Nazareno Gabrielli*

Na het overlijden van Nazareno in 1978 wordt het bezit verdeeld over zijn 4 dochters Clara, Isabella, Grazia en Gabriëlla. De laatste is getrouwd met Bruno Martorelli die eind jaren vijftig de dagelijkse leiding van het bedrijf al had overgenomen.

De laatste jaren is het luxe modeconcern een aantal maal van eigenaar gewisseld, maar het merk is nog steeds toonaangevend in de Italiaanse mode branche. Nazareno Gabrielli heeft licentieovereenkomsten met verschillende bedrijven om zijn producten wereldwijd te distribueren. In 2012 wordt het bedrijf onderdeel van de Muccillo Group, een bedrijf dat verschillende merken beheert. Deze luxe merken bieden een breed scala aan mode- en lifestyleproducten, variërend van kleding tot accessoires. Er zijn nog steeds winkels van Gabrielli in diverse landen waar hun kleding en lederwaren worden verkocht.

*Advertentie van Nazareno
Gabrielli in een toonaangevend
modemagazine*

Bronnen: Wikipedia
www.nazarenogabrielli.it
www.conceriadelchienti.com
 Storia di Tolentino
 Archivio Nazareno Gabrielli
 Catalogo dei Perfin's d'Italia van J.J.C. van Riel

ONZE VOLGENDE BIJEENKOMST

Wij zien U graag op zaterdag 15 februari 2025 voor de eerste clubmeeting van dit jaar. Deze vindt, zoals gewoonlijk, plaats in Dorpshuis De Kern aan de Overtoom 15 in Castricum. Stuur U, als U komt, even een berichtje naar Jan van Riel (rieldrissen@casema.nl), zodat U zorgeloos kunt aanschuiven voor de heerlijke lunch.

KOTOR : DE BLOEDIGE DAGEN NA JULI 1943

Vincent Prange

Wie vandaag de dag de vakantie doorbrengt in het werelderfgoed van Montenegro en de prachtige baai van Kotor bezoekt, kan zich nauwelijks voorstellen wat zich hier na de val van Mussolini in juli 1943 en de daarop volgende Duitse bezetting tot oktober 1944 allemaal heeft afgespeeld. Een niets ontziende strijd ontbrandde tussen concurrerende groepen partizanen, Italiaanse legerrestanten, Duitse bezetters en de Kroatische Ustasja. Dat maakte het leven toen in dit prachtige oude stadje, gelegen aan een unieke baai, tot een bloedige hel op aarde. Ik begin dit verhaal met u eerst iets over het ontstaan Kroatië te vertellen.

De schitterende baai van Kotor in zuidwesten van Montenegro

Kroatië werd van 1941-1945 geregeerd door een bloeddorstige en volkomen doorgedraaide nazi: Ante Pavelić. Hij was in de jaren '30 gevlucht naar Italië en had daar een terroristenbeweging opgericht onder de naam Ustasja. Zij vermoordden in Marseille in 1934 de Joegoslavische Koning Alexander I.

Duitsland viel op 6 april 1941 Joegoslavië en Griekenland binnen en na een dagenlang bombardement op Belgrado gaf Joegoslavië zich tenslotte over. Delen van dat land werden zo een prooi voor Duitsland en zijn bondgenoten. Italië bezette Zuid-Slovenië en kreeg tevens een strook land langs de Adriatische kust tot aan de Albanese grens, waarbij Albanië werd uitgebreid met Kosovo. Duitsland pakte een stuk van Servië en voegde het noorden van Slovenië bij het Groot-Duitse Rijk. Hongarije kreeg ook een deel van Slovenië en Servië. Bulgarije voegde Macedonië bij zijn grondgebied. Zo hadden de jakhalzen Joegoslavië aan stukken gescheurd, waar we nog steeds (Kosovo) last van hebben.

Genocide

Pavelić keerde na de val van de Joegoslavië terug naar Zagreb en riep daar de onafhankelijke staat Kroatië uit. Deze staat werd met goedkeuring van Italië uitgebreid met een deel van Servië en heel Bosnië en Herzegovina. Pavelić wilde van Kroatië een zuiver westerse, rooms-katholieke staat maken. Dus begonnen de Kroaten, veelal met behulp van katholieke geestelijken (ja, echt waar!) systematisch *met het uitroeien van de "Slavische, orthodoxe" Serviërs, Joden en zigeuners*. Dat ging gepaard met een dusdanige wreedheid die zelfs de Duitse nazi's schokte en de Italianen dwong af en toe in te grijpen.

Hoewel veel Joegoslaven door deze wrede daden zich bij de partizanen aansloten, lukte het Pavelić toch om controle over Kroatië te houden tot het einde in mei 1945. Pavelić en zijn moordenaars konden allemaal met hun geroofde bezittingen naar Franco-Spanje of Argentinië vluchten dankzij de welwillende medewerking van de Pauselijke autoriteiten. Bovendien hadden zij op het laatste nippertje nog flink wat geld verdiend aan de uitgifte van de zogenoemde Sturmdivisionblokken die met een enorme toeslag aan de postzegelhandel werden verkocht. Deze blokken kostten tegenwoordig nog altijd 400-500 euro per stuk en u weet nu waarom.

Italiaanse soldaten op de vlucht

Ik ga hier een beetje dieper op in om u een scherper beeld te geven van de toestanden die zich na de val van Mussolini (juli 1943) in Dalmatië en ook in Kotor afspeelden. Zeker na de algehele terugtrekking van de Duitsers uit Griekenland in oktober 1944 werd de toestand in Joegoslavië steeds onoverzichtelijker. Montenegro (en dus Kotor) was onder controle van de Italiaanse Emilia Divisie onder generaal Butta. Deze man bleef loyaal aan de legerleiding van de Italiaanse Koning en hij gaf zich niet over aan de Duitsers. Op 23 oktober 1944 ging hij op Italiaanse mijnenvegers met duizenden van zijn soldaten terug naar Italië. De rest van de nog in Kotor gelegeerde soldaten zocht een goed heenkomen bij de partizanen of leve ze mee tegen de partizanen. Sommige Italiaanse officieren of de Kroatische Ustasja, die en passant ook de nazi-partizanen zelf waren intussen in een dodelijke onvrede koningsgezinde troepen van Mihailovic (die gesteund

Ansicht uit de Italiaanse tijd.
Stempel Cattaro Dalmazia 29.4.1943

Filatelistisch bezieen...

De 1^e overdrukserie op 9.3.1944 afgestempeld op een briefdeel (keur Sorani)

Filatelistisch is er voor ons wel het nodige te beleven. De Duitsers gaven op 27 januari 1944 een serie van zes stuks uit, waarbij de Italiaanse zegels van 10, 20, 25, 30 en 50 centesimi werden overdrukt door veel hogere waarden tot 10 Lire. Bovendien werd het zegelbeeld overdrukt met de tekst Deutsche Militärverwaltung Kotor. De verbindingen tussen Kotor en bijvoorbeeld de Kroatische hoofdstad Zagreb waren door de partizanen zodanig verstoord dat er van een normale postdienst geen sprake meer was. Van de periode van uitgifte tot aan het einde in mei 1945 zijn slechts 2 (!!) echt gelopen brieven met deze zegels bekend. Kijk maar naar de afbeelding, die ik overgenomen heb uit het jubileumboek Regno. Deze brief bracht op een veiling bij David Feldman in 2022 het lieve sommetje van 1850 Euro op.

Aangetekende brief van Kotor naar Split, overgenomen uit het jubileumboek Regno.

Ook kan ik uit mijn eigen collectie 2 ansichtkaarten, verzonden op 16.12.1943 en 3.1.1944 laten zien die echt gelopen zijn, maar toen nog Duits gefrankeerd zijn met gewone Italiaanse zegels. Maar de censuur op de kaarten is overduidelijk.

Cartolina Postale van 30c verstuurd binnen Kotor op 16.12.1943, bijgefrankeerd met 70c. aan postzegels; dubbele Duitse censuur Platzkommandantur en Prüfungsstelle Cattaro

Nieuwjaarskaart van Kotor naar Zagreb, 2.1.1944; censurstempel Platzkommandantur Cattaro

Toch zijn ook deze kaarten uiterst zeldzaam te noemen. Op 16 september 1944, twee weken voor de terugtrekking van de Duitse troepen, kwam nog een nieuwe serie van 4 zegels uit, waarbij de kop van de Joegoslavische koning was overdrukt met de tekst Boka Kotorska (Bocht van Kotor) en de nieuwe munteenheid Rijksmark (R.M.). Deze zegels zijn vaak vervalst en gebruikt vrijwel alleen met verzoekstempel te vinden. Wat ik u laat zien is echter gekeurd door de Duitse keurmeester Brunel en beslist echt.

De 2e overdrukserie met certificaat Brunel

Kleurproeven

Na de oorlog kwamen uit de resten van de Weense Staatsdrukkerij kleurproeven voor een nieuwe, nooit uitgegeven serie voor Kotor tevoorschijn. In 1980 werden deze op een Zwitserse veiling voor een klein vermogen (37.000 CHF) geveild en de laatste jaren worden zij mondjesmaat op veilingen aangeboden. Ik beeld één enkele pagina uit de betreffende veilingcatalogus af en 2 proeven die ik zelf in mijn bezit heb.

Twee proeven van de Weense Staatsdrukkerij

Pagina uit een Zwitserse veilingcatalogus met de vondst van de proeven.

Tot slot kocht ik op eBay enkele zwart/wit foto's die in die tijd door een Duitse soldaat zijn genomen vanaf een patrouilleboot.

Sombere plaatjes, uit een zeer duistere tijd!

Bronnen:

Diverse catalogi

Boek: War in Italy 1943-1945, a brutal story, Richard Lamb, New York, 1994

Boek: Il Regno d'Italia, Tome II door Crevato-Selvaggi, Rome 2006

Veilingcatalogus 2022 Feldman, The Valter Astolfi collection

INTERI POSTALI (deel 8)

Theo Admiraal

Als je iemand geld wilt sturen, dan schreven we zo'n 50 jaar geleden een acceptgirokaart uit en tegenwoordig maak je het gewoon over met elektronisch bankieren. De whizzkids onder ons gebruiken hiervoor de Ideal app of vragen een Tikkie te sturen. Je realiseert je nauwelijks meer hoe dat vroeger ging. De Banca Monte dei Paschi di Siena, de oudste bank ter wereld, bestond al sinds 1472, maar alleen de Italiaanse aristocratie en bedrijven hielden bij deze bank een rekening aan. Tot zo'n 75 jaar geleden hadden mensen geen bankrekening. Alles ging contant. Het beroemde loonzakje is pas vanaf 1960 in onbruik geraakt.

Ook vroeger was je iemand wel eens geld schuldig. Je kon dat persoonlijk overhandigen, maar het was gevaarlijk om met contant geld te reizen. Bandieten en ander gespuis lagen op de loer. Vanaf ca 1800 was er in het toenmalige Italië een postaal systeem en rond 1890 waren er in Italië ca 5000 postkantoren, maar slechts 500 postboden. De inwoners gingen regelmatig naar het postkantoor om te zien of er nog post voor hen was. Geld in een brief stoppen was niet altijd de slimste oplossing. Een envelop met geld kon zo maar verdwijnen.

In 1792 vond de General Post Office in het Verenigd Koninkrijk de postwissel (money order) uit. Italië volgde in 1862, kort na de éénwording van het land, ook al werden er in Sardinië al eerder postwissels uitgeschreven. De postwissel heette vaglia of vaglia postali in het Italiaans en het systeem was bedoeld om relatief kleine bedragen te versturen.

In principe is de werking van de postwissel een eenvoudig proces. U gaat naar het postkantoor, betaalt het over te maken bedrag, geeft de afzender en de ontvanger aan en dat is alles. De ontvanger ontvangt een bericht en gaat daarmee naar het postkantoor om het bedrag op te halen. Verderop zal blijken dat het iets ingewikkelder was.

Filatelistisch zijn de vaglia postali in drie groepen te verdelen

- Vaglia uitgegeven tussen 1862 en 1890
- Cartolina vaglia tussen 1890 en 1895. Deze behoren tot de Interi Postali, omdat hier een postzegel op was voorgedrukt. Ik zal hier met name verder op ingaan.
- Vaglia uitgegeven tussen 1896 en 1995

Bewijs van ontvangst en uitbetaling van de vaglia, uitgeschreven op 22 juli 1868 in Polpenazze en geïnd in Brescia op 25 juli 1868. Bijbehorende kosten werden voldaan door de verzender door middel van 2 zegels van 10 centesimi.

Bewijs van uitgifte van de vaglia, uitgeschreven op 13 augustus 1876 in Viterbo voor een bedrag van 400 lire plus 2 lire kosten.

Cartolina Vaglia

In oktober 1890 gaf Poste Italiane een serie van 13 cartoline vaglia uit. Deze kaarten waren slechts geldig tot juli 1897, maar zijn ondanks de beperkte geldigheid wel de meest bekende vaglia. Elk van de kaarten had een voorgedrukte waarde afgerond in hele lire. Op de vaglia had men de mogelijkheid om normale zegels bij te plakken, om zodoende een postwissel van elk mogelijk bedrag samen te stellen. Afhankelijk van de waarde van de vaglia was er een postzegel voorgedrukt, variërend van 10 centesimi (Sass.38) tot 25 centesimi (Sass.40). Dit voorgedrukte zegel maken dat deze vaglia's als Interi Postali in de boeken staan. Met dit zegel werden zowel de portokosten als de kosten voor het gebruik van de vaglia betaald.

In tegenstelling tot eerder uitgegeven vaglia's waren deze documenten genummerd, waardoor de administratie een stuk simpeler was. Een uitgeschreven vaglia moest binnen twee maanden geïnd zijn. De vaglia werd ingeschreven in het vaglia register en kon in elk willekeurig postkantoor in Italië worden verzilverd. Het is mij niet duidelijk geworden wat er gebeurde met de gelden die niet geïnd werden. Een deel werd wellicht door de verzender geclaimd, maar een ander deel kwam zeker ten goede van de Italiaanse Post. Het postwisselproces was risicovol en administratief complex en tijdrovend.

Om het ingewikkelder te maken (en leuker voor de verzamelaar...) bestaan er 4 versies voor elk van de 13 uitgegeven vaglia's. Op de voorkant van de vaglia staat in het deel waar zegels kunnen worden bijgeplakt "Centesimi 99" of "Cmi 99". Tevens kan de schrijfwijze van "Al Sig" per type afwijken. De A kan extra zwierig gedrukt zijn. Bij de afgebeelde documenten zal ik het nader aangeven. Op de achterkant van de vaglia staan de cirkels waar het poststempel geplaatst moet worden verticaal of diagonaal. Een combinatie van deze kenmerken geeft type a, b, c of d aan.

De catalogus waarde voor een ANNULLATO is slechts een paar euro. Een gebruikte vaglia staat voor ongeveer 7 euro, terwijl een vaglia met bijgeplakte zegels een stuk meer opbrengt.

De Cartolina Vaglia bestaat uit 3 delen. Van een gebruikte vaglia is alleen het middendeel bewaard. Er zijn ook ongebruikte vaglia in omloop en deze zijn ongeldig gemaakt door middel van het stempel ANNULLATO. Hieronder heb ik de voor- en achterkant van een ongeldig gemaakte vaglia geplaatst. Dit geeft aan uit welke delen de vaglia bestaat.

Vaglia met een waarde van 1 lira en een zegel van 10 centesimi. Het betreft type B. Het heeft een zwierige A en centesimi is geschreven als Cmi. Bovendien staan de stempels op de achterkant diagonaal.

Het rechterdeel is het bewijs van betaling op het postkantoor. Het nummer komt overeen met het nummer van de vaglia.. Op het middendeel schrijft de verzender de naam en het adres (en eventueel een referentie) van degene die het geld mag innen. Dit deel wordt ook afgestempeld door het verzendende postkantoor. Op het linkerdeel staat een nadere instructie voor de verzender. Zo staat er dat de vaglia als "gewone" cartolina postale verstuurd kan worden.

Het betreft een vaglia type B. Dat blijkt uit de combinatie van de diagonale stempels en de kenmerken op de voorkant.

Op het rechterdeel kan de verzender aanvullende gegevens voor de ontvanger vermelden. Dit deel wordt samen met de vaglia verstuurd. Op het linkerdeel is het bewijs van verzending en hier schrijft men de gegevens van de ontvanger en er komt een datumstempel van het verzendende postkantoor. Op het middendeel komt het naamstempel en de provincie van het postkantoor. Tevens vermeld je hier de naam en de adresgegevens van de verzender. Het postkantoor plaatst een datumstempel, gelijk aan die van het linkerdeel.

Nu kan de vaglia worden verstuurd naar de begunstigde. Hij gaat met de vaglia naar een postkantoor en int het geld. In het "per quietenza" deel zet hij zijn handtekening en het uitbetalende kantoor plaatst een datumstempel. Het postkantoor stuurt bericht naar het verzendende kantoor dat het bedrag is uitbetaald. Nu is de cirkel rond.

Deze vaglia werd op 27 januari 1892 aangemaakt in Turijn. Er werd een rond bedrag van 20 lire verstuurd en de kaart was (voorgedrukt) gefrankeerd met 25 centesimi. Het frankeertarief bedroeg in 1892 10 centesimi. De overige 15 centesimi betaalde men voor de financiële dienst.

De stempels werden niet precies op de juiste plek gezet, maar volgens het linkerstempel op de voorkant kwam de vaglia op 28 januari 1892 aan in La Morra, een plaatsje in Piemonte in de buurt van Barolo. De vaglia had 65 km afgelegd.

Het bedrag werd uitbetaald op 31 januari 1892 op het postkantoor van La Morra.

De vaglia betreft type A. Belangrijkste kenmerken zijn op de achterkant de stempels die onder elkaar staan en het ontbreken van de naam en provincie van het postkantoor boven aan de vaglia.

Deze vaglia werd op 4 januari 1894 aangemaakt in Milaan. Er werd een bedrag van 9,75 lire verstuurd en de kaart was (voorgedrukt) gefrankeerd met 15 centesimi. Het frankeertarief bedroeg in 1894 10 centesimi. De overige 5 centesimi betaalde men voor de financiële dienst. De cartolina vaglia werd alleen uitgegeven in hele lire. Om tot het juiste bedrag te komen werden 3 zegels van 20 en 3 van 5 centesimi bijgeplakt.

De vaglia kwam op 5 januari 1894 aan in Rome centro.

Het bedrag werd uitbetaald op 10 januari 1894 op het postkantoor van Rome.

De vaglia betreft type C. Belangrijkste kenmerken zijn op de achterkant de stempels diagonaal staan en op de voorkant een simpele A en Centisimi vol uitgeschreven. Dat laatste is moeilijk te zien, maar de 9 lire is alleen uitgegeven in type C.

Als het over te maken bedrag lager was dan 1 lire, dan werd de vaglia met de waarde "per frazioni di lira" gebruikt.

In dit geval moest er 32 centesimi worden betaald. De vraag is of de hele vaglia operatie dit bedrag wel waard was, maar er werden zegels van 20, 10 en 2 centesimi opgeplakt. (Een brood kostte rond 1900 0,30 lire).

Op 3 maart 1893 werd de vaglia aangemaakt in Luserna bij Trento en op 4 maart ging hij op de post. Op 20 maart werd het bedrag geïnd in Altare in de buurt van Savona.

Vanaf 1897 werden deze vaglia's niet meer gebruikt. Het was niet houdbaar om voor elke waarde een apart document te maken. De nieuwe vaglia's waren uniforme formulieren en het over te maken bedrag werd op de vaglia geschreven. Daarbij kwam een toeslag voor de vaglia dienst. Het moest na het invullen in een envelop naar de begunstigde gestuurd worden. Bovendien werd op de vaglia aangegeven in welk postkantoor de vaglia verzilverd kon worden. Het gebruik nam sterk toe en in 1930 werden er jaarlijks al 15 miljoen uitgeschreven.

Ten tijden van de Italiaanse koloniën in noordoost Afrika werden de vaglia's veelvuldig door emigranten gebruikt om de achtergebleven familie in Italië te onderhouden. In 1924 kwam er een nieuwe versie uit, waar weer zegels moesten worden bijgeplakt. Voor dit doel werden de bekende vaglia zegeltjes uitgebracht. Er kwamen ook nieuwe producten op de markt, zoals de telegrafische vaglia. In 1995 werd de meest recente versie van de vaglia uitgebracht en vanaf 2001 werd deze financiële dienst niet meer aangeboden. Er waren voldoende bancaire producten om geld naar iemand in binnen- of buitenland over te maken.

Ontvangstbewijs voor een telegrafische vaglia uit 1925

Vaglia van Marsa Susa in Cirenica naar Palermo uit 1925. Ook in de koloniën werden op de 1924 versie van de vaglia de bekende vaglia zegeltjes geplakt om op die manier de vaglia kosten te betalen. In dit geval 80 centesimi op een bedrag van 50 lire.

De bekende serie vaglia zegels uit 1924.

Verzendbewijs voor een vaglia aangemaakt op 15 april 1929. De bekende vaglia zegeltjes werden op de eigenlijke vaglia geplakt en naar de begunstiger gestuurd.

Deze vaglia werd uitgeschreven in Albino op 7 november 1960 en kon worden uitbetaald in Desenzano.

Vaglia zegels werden niet meer geplakt. Men betaalde weer een vast bedrag voor het gebruik van deze dienst. In dit geval 10 lire.

Dit model werd, met een kleine aanpassing, gebruikt tot 2001, toen de vaglia buiten gebruik werd gesteld.

Bronnen: Ebay, Delcampe
Wikipedia
Filigrano Interi Postali
Il nuovo pertile

EEN EINDEJAARSBEURS, IS DAT WAT VOOR ONS?

Vincent Prange

Ik was alweer een aantal jaren niet naar een postzegelbeurs of een postzegeltentoonstelling geweest, maar om toch een beetje voeling te houden met de stand van zaken in de filatelie in Nederland trok ik vlak voor het jaareinde mijn waterlaarzen aan begaf mij op weg naar de Expohal in Houten. De beurs was daar gedurende 2 dagen maar ik had besloten om alleen zaterdag te gaan en zondag maar over te slaan.

Het was best druk op de Eindejaarsbeurs in Houten

Het viel niet tegen. De beurs werd in een zeer ruime zaal gehouden, die voor de helft was toebedeeld aan munten en bankbiljetten handelaren. De verlichting was minder dus hadden veel standhouders zelf extra verlichting meegenomen. Er waren de bekende postzegelhandelaren, een paar veilingen (Corinphila en Van Dieten) en een handelaar uit Aix et Provence in Frankrijk (met alleen maar Franse zegels) en enkele Duitse handelaren. Op deze beurs waren naar schatting enkele duizenden verzamelaars afgekomen.

Wat heb ik daar gekocht? Niets, want er was helemaal op ons gebied weinig tot niets te koop. Het was bijna allemaal Nederland wat de klok sloeg. Veel handelaren boden wel stockboeken aan, voornamelijk met buitenlands plaatjesgoed. Ik vond zegge en schrijve een aardig restant Italië, dat werd aangeboden als “topverzameling”. Doorbladerend zag ik veel zegels van Regno, daarbij ook een gestempelde 5 Lire Manzoni uit 1923. Maar bijna alles was vals gestempeld, zo ook die Manzoni. Vluchtig geteld kwam ik aan een inkoopbedrag van bijna 500 Euro, maar tot mijn schrik was de vraagprijs 1700 Euro! Een kwestie van waardering zal ik maar zeggen. Theo Admiraal had meer geluk. Hij vond een vijftal goede Interi Postali met een gezamenlijke waarde van 300 euro. Hij betaalde daarvoor 50 cent per kaart.

Conclusie: wie alleen Italië en gebieden verzamelt hoeft niet te verwachten op deze beurs iets bijzonders van zijn of haar gading te vinden. Om nieuwe leden te werven is een stand van onze vereniging ook niet aan te raden.

Soms heb je beursmazzel. Deze op het oog heel eenvoudige kaart uit de Siracusana serie staat voor 150 euro in de catalogus, terwijl andere uit dezelfde serie voor een euro te boek staan. Theo Admiraal vond deze in een 50 cent bak.

PARTNER IN
THE GLOBAL
PHILATELIC NETWORK

CORINPHILA VEILINGEN BV
AMSTELVEEN - NEDERLAND
INFO@CORINPHILA.NL
TEL. +31 20 624 97 40
WWW.CORINPHILA.NL

CORINPHILA AUKTIONEN AG
ZÜRICH - ZWITSERLAND
WWW.CORINPHILA.CH

CORINPHILA

POSTZEGELS, MUNTEN EN PRENTBRIEFKAARTEN

UW INTERNATIONALE PARTNER!

CORINPHILA – EEN TRADITIE VAN SUCCES

Internationale marketing: Corinphila maakt deel uit van het Global Philatelic Network met gespecialiseerde postzegelveilinghuizen in vijf landen op drie continenten.

Filatelistische expertise: Door onze internationale ervaring en expertise en een internationaal en vermogend klantenbestand realiseren wij de hoogste prijzen.

Optimale presentatie: Hardcover veilingcatalogi voor bijzondere verzamelingen op land en op (eigen)naam.

Onze experts adviseren u graag vrijblijvend bij verkoop!

China 1897
"Small Dollar – The King
of Chinese Philately"

EUR 605.000*
CHF 605.000*
Zürich, juni 2018

Nederlands-Indië 1864
Absolute hoogtepunt –
Stempelproeven

EUR 67.600*
Amstelveen, sept. 2017

EUR 314.600*
CHF 314.600*
Zürich, juni 2018

West-Australië 1855,
"Inverted Swan"
De meest waardevolle
postzegel van Australië

Nederland 1852
Het enige horizontale brugpaar op brief

EUR 48.800*
Amstelveen, maart 2016

Zwitserland Kanton Zürich 1843
De Greifensee-brief – Icoon van Klassiek Zwitserland

* Hammerprijs incl. opgeld, wisselkoers van augustus 2022

ADRESSEN FILITALIA

- www.filitalia.nl

voorzitter
redacteur
veilingmeester
Vincent Prange
06-53313000
filitalia@upcmail.nl

penningmeester
R.J. de Neree tot Babberich
023-5247830
deneree@planet.nl

vice-voorzitter
rondzendleider
Jan van Riel
0251-655778
rieldrissen@casema.nl

Lay-out clubblad
Theo Admiraal
admiraal.tram@gmail.com

secretaris / ledenadministratie
Leo van den Brun
06-51140411
secretariaat-filitalia@hotmail.com

Webmaster
Joost van Riel